

Samuli Paulaharju reiste i Nord-Norge på 1920- og 1930-tallet. I boka *Ruijan suomalaisia* skrev han litt om hvordan folk i Børselv gikk kledd. Den første utgaven kom ut i 1928.

"Lampaiden villoista entisetkin emännät kutoivat ja laittoivat sekä omat että miesten puvut. Naisväellä olikin aina nykyisten ikäihmisten nuoruusaikoihin asti aivan Suomen puvut: tasaraitaiset, leveät, pitkät keskeltä "kurhelle" lasketetut hameet, hartiahuivit, lakit rypyttetyine valkoliinoineen sekä somat avopoviset tiukat kangasliivit kahdeksine hakasineen. Hameen siniset, keltaiset, punaiset ja viheriät raidat värjättiin itse. Eukot noutivat Lemminjoelta *mataroita* antaen villamarkan mataramarkasta. Mataran juurilla painettiin punaista. *Keltoja* saatiin omilta mailta, ja niillä sekä koivunlehdillä tehtiin keltaista. Sinistä emännät hapattivat pytyssä sinikivestä ja virtsasta. Komeannäköisinä lantalaisina liikkuvat Pyssyjoen naiset, lappalaisetkin nimittivät heitä *riukuiksi*.

Muuta Lapin laidoilla elettäessä ja lappalaisten kanssa naituttua Pyssyjoki on ottanut päivälliseksi pukineekseen Lapin parseelinkin. Sekä miehet että naiset liikkuvat kuin lappalaiset umpitakeissa, lakeissa ja jalkineissa. Kengätkin heinitetään Lapin tapaan pajunalusheinillä. Sanovatpa vielä Alattiovuonon naapurit, että koko Porsanger kovin harrastaa koreutta aina Kaarasjokea myöten. Kaarasjoen pukumallia Pyssyjoki seuraakin takeissaan, lakeissaan ja yöissään. Vain vanhat vaimot vielä pitävät vanhaa lakkiaan, ja vanhat äijät, Oulan-Jounit ja muut, astelevat valkeissa syntymävaatteissaan, sarkatakeissa ja -puksuissa sekä suoltavat kenkiessään heinäsormauksen isonvarpaan kaulaan, että lehmät tulisivat paremmin metsästä kotiin. Mutta nuori polvi jo vaatii mustia umpitakkeja, naiset vielä takkinsa helmaan hyvin rypyttetyyn *hulven* kahdenlaisesta, punaisesta sekä keltaisesta verasta.

Naiset ovat Pyssyjoen räätäleitä, niinkuin Lapin tapa on, samoin kenkäseppiä ja turkkureita. He ompelevat puvut, muokkaavat lampaannahat ja muut nahat sekä laittavat niistä monenlaisia kenkiä ja kintaita, kauniita nutukkaita ja karkeita kallokkaita, peskejä, roukoja ynnä puohaturkkeja. Paulojakin naiset suoltavat. Mutta Inarin kauniisti kirjaillut paulat ovat heidän mielestään niin viekkaasti kudotut, etteivät he saata niin viekkaasti suoltaa. Eivätkä he pidäkään niin kovin koreasta. Kauniimpi on heidän omien sormiensa aikaansaama sinipohjainen paula, jossa on punainen koukutus keskellä ja keltaiset viirut reunapuolissa.

Av saueull spant og sydde de gamle husmødrene både sine egne og mennenes klær. Kvinnene gikk helt fram til de nålevendes ungdomsdager kledd på det finske viset, med jevnt striped, brede og lange skjørt med folder i midjen, tørkle på skuldrene, lue av hvit lin og nette, utringende klesliv med åtte haker. De blå, gule, røde og grønne stripene i skjørtet farget de selv. Konene hentet maure i Lakselv og gav en mark ull for en mark maure. Maurens røtter ga rød farge. Gult fikk man fra løvetann og av bjørkeløv fra egne marker. En sur blå farge laget konene i en bøtte med blåsten og urin. Kvinnene i Børselv så ut som *lantalaiset* og til og med samene kalte en slik kvinne for *rivgu* - søringkvinne.

Men gjennom livet i Lapplands utkanter og gjennom giftemål med samer har børselvværingene tatt i bruk samiske klær til hverdagsbruk, Både menn og kvinner går som samene i kofter, lue og fottøy. I skoene har man på samisk vis gress som er samlet under seljer. Og naboene ved Altafjorden mener at hele Porsanger helt opp til Karasjok liker å pynte seg. Det er Karasjok-drakten Børselv har tatt etter både når det gjelder kofte, lue og belter. Det er bare de gamle kvinnene som har beholdt sine gamle luer, og gamle gubber, så som Oulan-Jouni og noen til, som ennå vandrer i sine hvite, opprinnelige klær, vadmelskofte og -bukser, og som trer en ring av gress på stortåen inne i skoen for at kyrne lettere skal finne hjem fra skogen. Men den unge generasjonen vil ha svarte kofter, og på koftekanten en godt rynket bord av rødt og gult klede.

Det er kvinnene som er skreddere i Børselv, slik som skikken er i Lappland, og de er også skomakere og buntmakere, bearbeider saue-skin og andre typer skinn og former dem til mange slags sko og vant-er, vakre skaller, samt den grovere *kallokka*, og pesker, skinnfeller og dorker. Kvinnene fletter også skallebånd. Men de vakkert mønstrede skallebåndene fra Inari synes de er så merkelig vevet at de ikke kan veve like merkelig. Og slik en skjønnhet liker de heller ikke. Vakrere er da deres egne fingres verk, båndene med blå bunn og rød svinget stripe på midten og gule striper langs kantene.

Kilde: Oddgeir Johansen: *Paulaharju om Porsanger*. Lokalhistorie gjennom finske briller. Lakselv 2001.